

Millorar el clima escolar: per què i com?

Eric Debarbieux

“El treball de professors i directors serveix, i és important dir-ho”

Eric Debarbieux analitza els **efectes del clima escolar**. Entenent clima escolar des d'una perspectiva àmplia que inclou el model organitzatiu, la relació pedagògica a l'aula, la relació entre els alumnes o el sentiment de justícia a l'escola. El clima escolar afecta alumnes, professors, pares i mares.

Efecte del clima escolar sobre el rendiment

- Un entorn socioeconòmic desfavorit no sempre va acompanyat de resultats negatius. El treball de les unitats educatives (centre-classe) marca la diferència. “El treball de professors i directors serveix, i és important dir-ho”.
- El clima afecta el rendiment. Els estudis demostren que el rendiment és millor si el clima escolar és d'implicació, de bon estat d'ànim dels alumnes, de justícia i de disciplina. Per contra no funciona bé ni la disciplina estricta ni l'anarquia pedagògica. Cal una **disciplina cooperativa** que fomenti la idea de pertinença al centre i que reconegui els drets dels alumnes.
- L'escola eficaç és aquella que desenvolupa qüestions com el lideratge eficaç (director ferm i participatiu), l'eficàcia del professorat (on la formació és clau), l'èmfasi en l'aprenentatge, la cultura escolar positiva, expectatives altes pel que fa als comportaments i els resultats, els drets i deures.

El clima escolar i la victimització

- La violència escolar no és un fet que vingui de fora i que se solucioni amb accions externes a l'escola (accions policials, per exemple). **La violència escolar ve de dins de l'escola.**
- Un de cada deu alumnes són víctimes d'assetjament.
- Efectes de la violència escolar: absentisme i abandonament (també entre bons alumnes que de vegades són assetjats per ser bons); problemes de salut mental (major índex de suïcidi, depressió, pèrdua de l'autoestima), problemes de seguretat pública (per ex. un estudi que ha seguit durant 40 anys a assetjadors demostra que tenen una major índex de delinqüència, de maltractadors, d'aturats, de feines pitjor pagades).
- Forta **correlació entre clima escolar i victimització dels escolars i dels adults**. Un estudi realitzat en escoles difícils demostra que no totes tenien el mateix volum de xantatge i assetjament. Les que tenien un major índex eren les que segregaven als alumnes més difícils.
- La qualitat dels equips d'adults marca la diferència. **El benestar de l'alumne depèn del benestar dels professors**. És negativa la inestabilitat de la plantilla de professors (els professors desplaçats a centres difícils marxen sovint). Cal estabilitat regulada, amb un lideratge fort i cooperatiu i un bon acompanyament dels professors.

Com millorar el clima i evitar la violència

- Treballar l'acollida, la convivència, l'estabilitat, la gestió de la crisi, els plans individuals, i lluitar contra els estigmes.
- Treballar la justícia escolar. Els càstigs de vegades són necessaris, però només amb

càstigs no s'acaben els problemes. Els agressors tenen dret a canviar el comportament. Solen ser conformistes i no saben què fer per sortir del seu paper. Cal donar-los l'oportunitat de posar-se en diferents punts de vista.

- Lluitar contra la solitud de les víctimes (tant agressors com agredits)
- No deixar passar el temps. Treballar la prevenció.
- La qualitat del sistema no pot ser superior al seu personal. La formació per davant de tot.
- Lluitar contra la discriminació i l'estigmatització per qualsevol motiu (raça, qualitats intel·lectuals, discapacitats, etc).

Dijous 26 d'abril de 2012

a les 19.30 h

Auditori del MACBA